

Narodni Socijalist

Uredništvo je v „Narodnem domu“, I. nadstropje.
Upravištvu na Marijinem trgu št. 8. — Telefon št. 44.
Dopis naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto.
„Narodni Socijalist“ velja v Ljubljani in po pošti:
celo leto naprej . . . K 16.—
pol leta . . . . . K 8.—
četri leta . . . . . K 4.—
en mesec . . . . . K 1-50

Oglase se računa po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok
ter 45 mm širok prostor za enkrat 40 v, za večkrat popust
Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Jugoslovanskim sotrpinom!

Svetovna vojna ni prinesla tistim, ki so jo povzročili, zaželjene uspeha. Mali človek, delavec in uradnik, mali kmet in mali obrtnik pa je postal žrtev te vojne. Tisti, ki so ga gnali na svetovno morišče, so ga ogoljufali. Namesto socialne pravičnosti kot plačilo za potoke prelite krvi, nam je ostalo gospodstvo nenasitnega kapitalizma; namesto svobode stoletja usuznjenim narodom je nastopil brezobzirni imperijalizem zmagovalcev, ki je znova usuznjil narode in s tem zasadil kali novim vojnem, v katerih naj krvavi zopet reven človek.

Dosedanji politiki in državniki ne morejo prinesiti narodom miru in sreče, ker je ne smejo. Kapitalizem in imperijalizem, ki sta jih postavila na to mesto, jim tega ne dovolita. Ako hočemo, da pridejo narodi do miru in sreče, je treba spremeniti notranje socialne in gospodarske razmere v vsaki državi tako, da se bo vsakdo zavedal dejstva, da smo vsi ljudje enaki, vsi enako upravičeni do vseh dobrin, da nismo rojeni eni za hlapce, a drugi za gospodarje in konec bo kapitalizmu in imperijalizmu, ki sta izvor vsega socialnega zla.

Jugoslovanski sotrpini! Boju za dosego tega cilja, ki je v novem in lepšem življenju, smo sklenili posvetiti svoje moči in delo. Zastaviti jih hočemo povsod, kjer gre za dobrobit našega revnega človeka. V našem javnem življenju zahtevamo popolno demokratizacijo. V vseh javnih korporacijah morajo biti zastopani naši neimoviti sloji, oziraje se pri tem na njihovo številnost. Mi delajoči, a revni sloji smo steber države. V socialnem oziru mora zmagati načelo, da je delavec lastnik delavne moči, ki je najvažnejši faktor pri ustvarjanju narodnega bogastva. Isto velja za uradnika, malega kmeta in malega obrtnika, ki ustvarjajo dobrine predvsem s svojo lastno delavno močjo. Zato gre razredu delavskega ljudstva glavni delež pri vseh dohodkih in dobrinah.

Torišče našemu delovanju je naša po volji narodov ujedinjena jugoslovanska država. Ni še zgrajena. Njeni graditelji hočemo biti in njeni zvesti branitelji, ker nam je varstvo naše politične svobode. Zavračamo umešavanje kateregakoli tujega naroda in tuje države v prava naše samoodločbe. Odločno odklanjamo načelo internacijonalizma, da mora biti delavstvo le mednarodno organizirano, ker je internacijonalizem v narodnem oziru vedno izkoriščal slovensko delavstvo in oviral njegovo narodno mišljenje in čustvovanje, posebno pa moralno vzgojo delavske mladine, dočim je bilo delavstvo vseh kulturnih narodov narodno organizirano. Gre nam za najboljši prosep našega naroda in naše mlade države. To pa nas ne bo oviralo, da bomo podali roko tudi proletarcem drugih narodov, kadar bo to v korist našega narodno-zavednega delavstva.

Jugoslovanski sotrpini! To je smer našemu delovanju, prapor, pod katerim se hočemo boriti, strnjeni v narodno-socialni stranki, ki jo ustanovimo. Vabimo Vas vse, ki ste zatirani in izkoriščani, pod naš prapor, da narasemo v mogočno bojno vrsto, kajti le na ta način bomo dosegli uspehe. Naše meščansko-agrarne stranke ne morejo zastopati Vaših interesov, ker vlada v njih kapitalizem. Socialno-demokratska stranka pa se je izkazala v svojem doktrinarstvu nesposobna, da bi privedla do zmage socialistične ideale delavskih slojev. Da bo svoj ugled med slovenskim delavstvom obdržala, je zastrujila v boljševizem in se oprijela gesel mednarodnega terorizma, ko je prej cela desetletja v imenu socialne pravičnosti pobijala in obsojala metode kapitalističnega nasilja. To je viden znak njene duševne dekadence. Naša vera v moč socialističnih idej je trdna. Zato zaupamo v smotreno politično delo in naravni razvoj današnjega družabnega reda v smeri naših socialističnih idealov. Hočemo socialno pravičnost, zato smo načeloma proti vsakemu terorizmu in nasilju v socialni družbi. Mednarodna socialno-demokratska stranka v napačnem pojmovanju delavske internacijonale je s svojim dosedanjim brezdomovinskim delovanjem in protinarodnimi načeli našemu narodu in s tem našemu slovenskemu delavskemu ljudstvu, ki tvori jedro naroda, le škodovala.

Narodno-socialna stranka, ki jo ustanovljamo, je tedaj nujna posledica sedanjih vladajočih razmer, ker ne moremo dopustiti, da bi postalo naše delavstvo pod krinko internacijonale igrača v rokah

tujerodnih socialističnih mogotcev, ki ga izigravajo v svoje namene. Iz vrst delavskega ljudstva prihajajo od vseh strani pozivi, da naj se ustanovi narodno-socialna stranka, ki bi združevala v sebi malega človeka — ves narodno-zavedni jugoslovanski proletarijat. Sledeč temu pozivu si je odbor nadel nalogo, pripraviti vsa potrebna dela za zborovanje zaupnikov, kjer naj bi se ugotovile glavne točke programa narodno-socialne stranke in izvolil njen začasni odbor. Naj ne manjka v naših vrstah nikogar, ki mu je na tem, da zboljša sebi in svojemu narodu položaj.

V Ljubljani, dne 29. julija 1919.

Bavdek Vekoslav, pošt. usluž. v Ljubljani, **Berlan Josip**, delavec v Kočevju, **Bizjak Luka**, skladiščnik v Litiji, **Dobravec Ivan**, strojni mojster v Litiji, **Fakin Zdravko**, zas. uradnik v Ljubljani, **Ferrant Štefan**, urar v Ljubljani, **Hebajna Franc**, tov. del. na Jesenicah, **Hiter Ivan**, hran. uradnik v Ljubljani, **Hudovernik Janez**, tesar na Bledu, **Jaklič Josip**, žel. poduradnik v Mariboru, **Juvan Rudolf**, predsednik N. S. Z. v Ljubljani, **Koder Anton**, not. kand. v Ljubljani, **Korene Rado**, strojnik v Ljubljani, **Korošec Blaž**, žel. sprevodnik v Ljubljani, **Lebar Alojzij**, oskrb. na Bledu, **Leutgeb Anton**, žel. uradnik v Ljubljani, **Lipovšek Franjo**, delovodja v Sevnici, **Marolt Josip**, monter na Bledu, **Mejda Vaclav**, delovodja v Litiji, **Ogrine Rudolf**, strojevodja v Ljubljani, **Pere Alojzij**, tov. del. v Sevnici, **Podbevšek Ferdo**, kovač v Ljubljani, **Podržaj Ivan**, časnikar v Ljubljani, **Pohar Ivan**, žel. strugar v Ljubljani, **Porenta Peter**, kisar v Sp. Šiški, **Potočnik Srečko**, krojač v Ljubljani, **Pust Ludovik**, mesarski pom. v Ljubljani, **Poženek Valentin**, prog. nadziratelj v Ljubljani, **Radovan Martin**, čevljarški mojster v Ljubljani, **Rajh Mirko**, žel. revident v Mariboru, **Ravnik Janko**, tov. del. na Jesenicah, **Ravnik Jožef**, tov. del. na Jesenicah, **Repovš Friderik**, mest. učitelj v Ljubljani, **Repovš Edvard**, postajenačelnik v Kočevju, **Roglič Ivan**, žel. uradnik v Mariboru, **Rupnik Franc**, strojevodja v Ljubljani, **Stopar Davorin**, zas. uradnik v Ljubljani, **Šimončič Joško**, postaj. odpravnik v Ljubljani, **Seško Josip**, zas. uradnik v Kočevju, **Tavčar Ivan**, tajnik N. S. Z. v Ljubljani, **Vrečko Ivan**, strojnik v Celju, **Zelenik Fran**, urednik v Ljubljani, **Žmitek Simon**, tov. del. na Jesenicah.

Zbor zaupnikov Narodno-soc. stranke.

se vrši v nedeljo dne

10. avgusta 1919 v Ljubljani, v dvorani Mestnega doma ob 9. dop.

s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva pripravljalnega odbora. 2. Načela Narodno-socialne stranke. 3. Strankina organizacija. 4. Strankin tisk. 5. Resolucije. 6. Volitev pripravljalnega odbora. — Vabila za zbor zaupnikov se prično razpošiljati prihodnje dni. Strankina pisarna je začasno v prostorih Narodno-socialne zveze v Ljubljani, Narodni dom, I. nadstropje desno. Uradne ure vsak dan od 5. do 7. ure zvečer. Tam dobi lahko vsakdo, kdor se zanima za nov politični pokret pojasnila, kakor tudi vabilo za zbor zaupnikov.

Ivan Dobravec:

Izkoriščanje delavstva.

Reakcija v vojni izmozganega in od vojnih posledic moralno in telesno izčrpanega proletarijata je naravna posledica imperijalističnih in kapitalističnih zločinov posameznih mogotcev, katerim je ubogo ljudstvo le sredstvo v dosego njihovih sebičnih ciljev.

Proletarijat — duševni in ročni delavec — se je zavedel svojih pravic in svoje moči napram kapitalistom, katerih eksistenca je odvisna edinole od dela onih, ki so do sedaj delali tlako in trošili svoje delavne moči za blagor

svojih delodajalcev, sami pa so si prislužili komaj drobtinico kruha za vsakdanje življenje.

Minula je doba kapitalističnega despotizma. Proletarijat ne sme biti nikdar več le plodonosna njiva, s katere pobirajo kapitalisti milijonske sadove, dozorele v pomanjkanju, samozatajevanju in dostikrat tudi v krvi duševnih in telesnih delavcev. Iz žuljev in potu, iz naporov in truda ubogega delavstva se ne smejo množiti več milijoni kapitalistov. Iz trpljenja zaničevanih delavk, iz pridnosti revnih deklet v uradniških službah si ne bodo nabavljale žene in hčere kapitalistov dragocena oblačila. Od dela slabotnih proletarskih otrok ne bodo živeli otroci kapitalistov v brezdelju. Delavec ne sme biti več podlaga udobnega, neplodnega in razkošnega življenja bogatašev. Kdor ne dela, naj ne je — je rekel apostel Pavel. Kdor noče delati, ni vreden življenja.

Svetovna vojna je pokazala v jasni luči proletarijatu pot v njegovo bodočnost. Nepremostljivo nasprotje med bogataši in revnim ljudstvom v dobi predvojne socialnega režima mora izginiti v času socialne evolucije in na njegovo mesto mora priti socialno ravnotežje na temelju delovne zmožnosti vsakega posameznika. Izkoriščanja delovnih moči mora biti konec. Kdo je dal pravico delodajalcu, pa naj bo ta država ali zasebni podjetnik, da se poslužuje svojega delavca v dosego svojih kapitalističnih namenov? Take pravice ni na svetu. Zločinstvo je, zlorabljati zmožnosti in moči človeka, ki je prisiljen

delati, da si zasigura svoj življenjski obstoj. Do sedaj brezpravni proletarijat zahteva svoje pravice: Socijalizacijo javnih in zasebnih podjetij, sodelovanje pri zakonodaji in vse drugo, kar je neobhodno potrebno za uresničenje socijalnih pravic neposedujočih.

Jugoslovani smo proletarski narod, kjer je nasprotje med kapitalizmom in delavstvom umetnega značaja, kar se opaža ob vsaki priliki v praktičnem življenju. Kapitalistično izrabljanje delavskih moči je pri nas posebno izrazito pod pretvezo narodnih dolžnosti. Ta način izkoriščanja našega delavstva se je praktical že pod avstrijskim režimom in se hoče nadaljevati v Jugoslaviji. Naše narodno delavstvo se mora upreti z vso odločnostjo raznim poskusom, da bi je kdo — pa naj bo še tako „narodni“ kapitalist — izrabljaj v svoje kapitalistične namene. Nekaj drugega je narodni kapital in nekaj drugega kapital narodnih bogatašev! Preveč smo trpeli pod tujim jarmom, preveč je bilo zločinov in krivic, da bi jih mogel prenesti naš delavec brez škode za seme svojega izkrevavelega razreda. Zato odklanjamo v zavesti svoje moči vsako sodelovanje „narodnih“ kapitalistov v boju za naše pravice. Naša socijalna načela ne bomo prodali za nobeno materialno pomoč ljudem, ki bi nas ob prvi priliki izkoristili. Pride čas, ko bo uresničene naših velikih idej svobode, enakosti in bratstva združil nekdanje posestnike socijaliziranega kapitala z nami in tedaj ne bo nobenega medsebojnega nasprotja. Tedaj homo fratres v delu in plačilu.

Mi vsi vemo, da bo socijalizem zmagal na celi črti. Socijalizem dela in moči narodnega delavstva v vseh deželah. Zato smo neizprosni v boju za svoje pravice. Naše vrste se množijo. Z nami gredo vsi, ki nimajo milijonov za razna narodna podjetja.

Korupcija v madžarski boljševiški državi.

„Nepszava“, uradno glasilo madžarske boljševiške stranke, priobčuje na uvodnem mestu članek ljudskega komisarja za socijalizacijo pod naslovom „korupcija“. V članku se glasi med drugim: Dejstvo je, da ne krši samo občinstvo, ampak tudi javni uradniki, uslužbeni in zaupniki delavstva naredbe in služijo le svojim lastnim interesom. Oni, ki so prevzeli zaupna mesta, ne dajejo nobenega vzgleda za strogo izpolnjevanje dolžnosti. Večina teh ljudi dela na to, da se uvede v novo državo staro kapitalistično gospodarstvo. Proletarci izrabljajo oblast ravno tako, kakor učeni ljudje, stari komunisti, soc. demokratje, vojaki in meščani. Na deželi so ponekod razmere še slabše, nego v glavnem mestu. Zaupniki, ki so poslani v posamezne dele dežele, se pečajo z nepostavnim zbiranjem živeža, direktoriji po vaseh pa prepovedujejo izvoz življenjskih potrebščin. Danes se objavlja, da je stari denar brez vrednosti, jutri pa zahteva ista oblast v istem kraju stari denar. Rdeči gardisti mesto da skrbe za red, sodelujejo v mnogih krajih pri izgredih. Glavna skrb uradnikov je, kako bi prišli v višji plačilni razred. Zdravniki izrabljajo državo na najsravnostnejši način s tem, da proglašajo uradnike, ki hočejo na dopust, za bolne proti visokim plačilom. Zloraba v prehrani je na dnevnem redu. To stanje je obupno in onemogočuje človeku vsako delo.

Tako cvete korupcija v madžarski boljševiški državi. Pri nas v marsikaterem oziru ni dosti boljše. Na krmilu naše mlade države stoje ljudje, ki nimajo nobenega smisla za pravično in pošteno politiko. Za nas, delavce vseh vrst, imajo le preziranje in zasmeh. Dokler bodo na površju ljudje, ki menijo, da mora proletarijat brezpogojno spoštovati njihovo voljo, tako dolgo bo cvetela tudi pri nas korupcija v politiki in državni upravi. Da pa ti gospodje ne bodo preveč obogateli na naš račun, moramo skrbeti mi, ki tvorimo večino našega naroda.

Nar. soc. zidar.

Zahtevajte »Narodnega Socijalista« po vseh gostilnah in kavarnah!

Politične vesti.

Ministrska kriza. V dosedanji vladi je prišlo do končnega poloma. Min. predsednik Protić je s svojim zadržanjem onemogočil vsako delo. Razmerje med posameznimi ministri je bilo vedno napeto. Mi se ne moremo ogrevati ne za eno in ne za drugo vlado, sestavljeno iz zastopnikov kapitalističnih strank, ki se ne morejo in nočejo uživati v tok časa. Prepričani smo, da bodo tej krizi sledile še mnoge druge in še marsikaj drugega, če bodo vodili politični slepci krmilo naše komaj rojene države. Brez ljudstva je danes izključeno, da hi se vladalo v korist države.

Izpraznitev Celovca. Jugoslovanske čete se morale vsled sklepa mirovne konference umakniti na novo demarkacijsko črto, katero so zavzele 31. julija. V kraje severno od te črte so prišli nemško-avstrijski orožniki kot varstvena četa. Nova demarkacijska črta je do plebiscita sledeča:

Maluška peč (Mallestiger Kogel), kota 1801, kota 724, most 575 na cesti 573 Malešče (Mallestig) — Gornje Loče (Oberlatschach), 1200 m vzhodno Malešče (Mallestig), Poljana, kota 661, Krače (Kratschach), stopi na Dravo pri Dragničah (Dragnitz), Drava do 1 km istočno mosta Rožek, potem ca. 300 m zapadno ceste Želpeče (Selpritsch) do jezera 500 m jugozapadno od Vrbe, **rezervoar vodovoda južno od Vrbe (Velden)** (ta je nemška), sredina Vrbskega jezera, Vankart (Glinica, Glanfurt) do izliva v Glinu (Glan), (selo Žrelec (Ebental) ostane provizorno do definitivne odločitve v naših rokah), potem Glinu do izliva v Krko, Krka do 1 km severno od Reineggerja, potem administrativna meja Velikovskega glavarstva, Schildberg južno od St. Pavla (St. Paul), Kasperstein, Waleggerkogel, gostilnica Hansl, rob planote od Hart in Achalm do železniške postaje Etnovaške (Ettendorf) (le postaja in železnica odtod v St. Pavel sta nemški, demarkacijska črta se približa reki Labudu pri izlivu Cehbacha, gre na sredi reke do kote 350 proti jugu, potem v dolini severno od Klesch, Močnik na Sv. Magdaleno (cerkev je nemška), kote 995, Hünnerkogel.

Delavstva v Jugoslaviji je po mnenju kapitalističnega predsednika jugoslovanske vlade samo en do dva odstotka. Kaj misli sedanja vlada v Beogradu o delavstvu, pove glasilo ministrskega predsednika Protića, „Samouprava“, ki piše: „Kakor so v gospodarstvenem življenju nam potrebni delavci, tako je tudi delavcem potrebno delo vseh nas ostalih, ker tvorimo mi ostali ogromno večino našega naroda, saj je znano, da šteje v naši državi delavstvo samo en do dva odstotka vsega prebivalstva. Manjšina pa mora spoštovati voljo večine vse dotlej, dokler ona sama ne postane večina. Komur v naši državi ne ugaja in kdor noče izpolnjevati volje večine, se lahko izseli... Naglašamo vnovič: komur v naši državi ne ugaja, naj odide tja, kjer misli, da se mu bo bolje godilo.“ To poročilo „demokatičnega“ kapitalista je z veliko slastjo ponatisnil tudi „Slovenski Narod“, glasilo slovenskih kapitalistov. Naš proletarijat, ki tvori ogromno večino jugoslovanskega naroda, naj se po mnenju ministrskega predsednika kratkomalo izseli, če noče ubogati avtokratičnih ministrov. Može, ki so drugače morda spoštovanja vredni, ki pa na ta način prezirajo mase proletarijata, naj vodijo še nadalje čoln naše države? Gorje nam, gorje jugoslovanskemu narodu, če se režim državne uprave ne spremeni v najkrajšem času! Zato pa je treba, da se združimo vsi, ki živimo od dela, vsi, ki nam je bodočnost naše države pri srcu. Ustanavlja se Narodna Socijalna Stranka, ki bo združila v svojih vrstah ves jugoslovanski proletarijat na narodno-socijalnem programu. Čas je ugoden, prilika izvrstna, da se strnejo delavci, mali kmetje in obrtniki, uradniki, sploh vsi, ki živijo od dela svojih rok in glave, v močno armado, ki bo začela ofenzivo proti sedanjemu nenaravnemu kapitalističnemu režimu v naši državi. Bodočnost je v socijalizmu na

narodni podlagi, ki bo strmoglavil vse, ki se danes še šopirijo z lažnjivim demokratizmom na ustnicah, v srcu pa zasmebujejo nepregledne množice vstajajočega proletarijata.

Resnične besede. Ugleden Jugoslovan piše: „Naša politika je gnala, da bolj ne more biti. Pa bo li mogoče, vreti ljudi, ki so nositelji sedanjega sistema, vse korupcije in vse naše nesreče od 1. XI. 1918 sem? Če ne, mora človek obupati nad našo domovino.“ Da, nositelji sedanjega sistema morajo izginiti, ker drugače nam preti polom na vseh koncih in krajih! Da se pa to zgodi, bo preskrbel naš narodni proletarijat.

Posebna preiskovalna komisija preiskuje dogodke, ki so se vršili ob priliki zadnjih komunističnih manifestacij. Komisija je šla tudi v Maribor, da preišče dogodke v delavnicah na Korškem kolodvoru. Doguano je, da so razne teroristične čine zakrivil tuji državljani v naši službi, organizirani v mednarodni socijalno-demokratski stranki.

Preganjani rdečkarji. Kaj ni vse socijalnim demokratom argument, da je Narodno Socijalna Zveza varovane kapitalističnih krogov. „Naprej“ poroča v št. 168, da je rudarska uprava v Mostarju pisala nekemu slovenskemu rudarju, da ga ne sprejme v službo, če je pristaš socijalno demokratične stranke. Nasprotno, če je pristaš narodno-socijalne stranke, lahko dobi delo. Samoobsebi umevno smatramo kot nedopustno, če je za sprejem v katerikoli službo merodajno politično prepričanje. Zato tudi vsako protežiranje mostarske rudarske uprave za narodne socijaliste v tem pogledu odločno odklanjamo. Takoj pa pripomnimo, da opravičeno dvomimo, če so v Mostarju politično tako orijentirani, da bi vedeli za narodno-socijalno stranko, ki še niti ustanovljena ni in bi v svojem dopisu mislili ravno NSZ. Popolnoma se strinjamo z „Naprejem“, da je reakcionarstvo, da bi se pri nas za pridobitev dela delilo delavstvo v dva razreda. Vendar se s tem priznanjem „Naprejenci“ sami sebe najbolj tepejo po zobeh. Koliko je posebno pri nas v Sloveniji obratov, ko socijalni demokratje prav nič ne spoštujejo drugega političnega prepričanja. Nastopajo z brezvestnim terorizmom in brezpogojno zahtevajo od vsakega delavca, da se pri njih organizira. Če ne, mora zapustiti službo in brez zaslužka poginiti na cesti, kot izvrženec. Narodni socijalisti so imeli in še imajo pretrpeti največja preganjanja. Podjetja in tudi državne oblasti so že prepogostokrat uplavale na narodne socijalce, da zataje svoje prepričanje in se udinjajo socijalno-demokratskim organizacijam. Vse to vsled terorizma in celo groženj pohojstva in štrajkov. Velike množice delavstva so, ki so z dušo in srcem na naši strani, a se ne upajo k nam, ker se boje nasilstev socijalnih demokratov podpiranih od oblasti in podjetnikov. Z isto pravico in še mnogo večjo, lahko mi trdimo, da socijalne demokrate tudi podpirajo kapitalisti in oblasti. Kot „Naprej“ smo tudi mi prepričani, da pride dan obračuna za nasilstva. Samo to še poleg tega vemo, da je za rdeči teror obračun mnogo bližji, kot pa za narodne socijalce. V dokaz so nam krepko se razvijajoče narodno-socijalne organizacije delavstva!

Volitve v konstituante. „Pravda“ poroča, da se bodo vršile volitve v veliko narodno ustavotvorno skupščino našega kraljestva meseca marca 1920, ker je verjetno, da bodo do tega časa končno rešena naše zunanja in notranja vprašanja, kakor tudi vprašanje splošne demobilizacije.

Obmejne štajerske občine za Jugoslavijo. Deputacija kmetov iz občin nad našo mejo na Štajerskem je prišla na mariborsko okrajno glavarstvo s prošnjo, naj se posreduje, da pridejo občine Gradišče pri Lučanah, Rače, Ernovž in Klanci v Jugoslavijo iz gospodarskih ozirov.

Najtežje vprašanje na mirovni konferenci. Iz krogov mirovne konference se poroča, da je izmed vseh vprašanj na mirovni konferenci najtežje jugoslovansko. Bolgarsko in črnogorsko vprašanje sta še bolj otežkočila rešitev jugoslov. vprašanja. Kralj Nikita ne na-

merava odnehati od svojih zahtev, ki jih podpira predvsem Italija, pa tudi Angleška.

Nova krivica. Mirovna konferenca je odločila, da pripade Romuniji z vzhodnim Banatom tudi Temišvar, čegar prebivalstvo je proslilo za priklopitev k naši državi. Ta krivica je tem večja, ker je Romunija svoj dogovor z zavezniki, s predčasno in enostransko zaključenim mirom z Nemčijo, sama kršila. K vsemu temu mora Jugoslavija celo pomagati Romuniji v njenem težkem položaju z madžarskimi boljševiki.

Izpraznitev Temišvara. 28. m. m. je srbska vojska zapustila Temišvar, kjer je ostal le mal oddelek francoske vojske. Romuni se boje upora delavcev, ki jih je okoli 30.000 in proglašena boljševiške republike. Iz Banata, ki so ga morale vsled sklepa mirovne konference zapustiti naše čete, so se izselili tudi vsi naši zavodi, poleg mnogo madžarskih in nemških, ki nočejo ostati pod Romuni.

Naše zasedeno ozemlje pod civilno upravo. Italijanska vlada je imenovala izrednega civilnega komisarja za „Julijsko Benečijo“. Z nastopom službe prenehajo funkcije vojaških guvernerjev. Vse politične stranke v zasedenem ozemlju bodo pozvane, da imenujejo po gotovem ključu zastopnike v posebni autonomni sosvet, ki bo imel v upravnih zadevah posvetovalen glas. Iste odredbe veljajo tudi za pokrajine bivše avstrijske južne Tirolske.

Določbe o državljanstvu v zasedenem ozemlju. Italijansko državljanstvo bo dobil le tisti, ki je na zasedenem ozemlju rojen in ima tam domovinsko pravico. Izključeni so vsi tisti, ki so dobili domovinsko pravico šele po 24. maju 1915 ali pa kot uradniki. Te določbe se nahajajo v mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo. Naša mirovna delegacija je zvedela zanje šele potem, ko so bile že tiskane. Tako varujejo v Parizu pravice malih narodov!

Kaj mislijo Italijani. Italijanski ministrski predsednik Nitti je izjavil nekemu francoskemu časnikarju, da je prepričan, da bo Italija v malo letih s svojimi 30 milijoni prebivalcev najvažnejša kontinentalna sila. Italija bo sedaj imela za obrambo nepremagljive meje in bo rabila samo malo armade. Iz vojne je izšla z najboljšimi vzgledi za bodočnost in z bogatim številom delavskih moči.

Italijanski državni dolgovi znašajo 24 milijard, od katerih je 15 milijard izpred vojnega časa.

Mirovna pogodba z Bolgarijo je z ozirom na vojaški in pomorski značaj gotova. Vsota, ki jo bo morala plačati Bolgarija za odškodnino in obnovo, znaša tri milijarde. Mirovno pogodbo bodo podpisale tudi Zedinjene države, čeprav niso bile z Bolgarijo v vojnem stanju. Končna mirovna pogodba bo izročena Bolgariji v najkrajšem času.

Vprašanje Dobrudže. Mirovna konferenca se bo najbrž odločila, da se reši vprašanje Dobrudže potom neposrednih pogajanj med Bolgarijo in Romunijo.

Bolgarija pred revolucijo. Romunski tiskovni urad javlja iz Sofije: Bolgarija je pred hudimi nemiri. Zadnje dni so bile v vseh mestih krvave demonstracije, pri katerih se je zahtevala proglasitev sovjetske republike.

Šest milijonov za boljševiško agitacijo med Jugoslovani. Več madžarskih boljševikov je prekoračilo našo mejo, kjer so jih naše oblasti aretirale in odvedle v zagrebške zapore. Pri sebi so imeli šest milijonov kron za boljševiško agitacijo med Jugoslovani.

Boljševiška propaganda za Jugoslavijo v Budimpešti. Nekdo, ki je ubežal iz Budimpešte, poroča hrvatskim listom: Na čelu boljševiške propagande za jugoslovanske dežele se nabaja bivši zagrebški odvetnik dr. Sachs. Upravitelj posebne organizacije za boljševiško propagando na Hrvatskem pa je nekdanji urednik „Hrvatskih novosti“ Aladar pl. Kottas, katerega oče je nedavno sedel na zatožni klopi, ker je bil osumljen špijonaže v korist Italije.

Madžarski boljševiki na Reki. Angleški časopisi prinašajo vesti, da je medzavezniška preiskovalna komisija na Reki dognala, da so pri znanih iz-

gredih proti Francozom igrali veliko vlogo poslanci boljševiške vlade v Budimpešti.

Zavezniške čete zasedejo Reko. Italijanski časopisi poročajo, da so odplule na Clemenceauov predlog ladje z angleškimi, ameriški in francoski četami proti Reki. Do pojasnitve položaja ne sme Italija izvajati na Reki nobenih vladarskih pravic.

Rusko-nemško zblizanje. Stockholmski socijalni demokratje opozarjajo zmagoviti kapitalizem ententinih dežel, naj izvede nujno in temeljito revizijo mirovne pogodbe, da onemogoči združitev ruskih in nemških komunistov.

Ameriška vlada proti anarhistom. Ameriška vlada je sklenila, da se izženejo vsi anarhisti, boljševiki in drugi agenti, ki niso rojeni v Ameriki. Za politično očiščenje so bodo porabile čete, ki se vrnejo iz Evrope.

Boljševiški duh med angleškimi četami. Med britanskimi četami, ki se nahajajo v Rusiji je izbruhnil upor. Več angleških oficirjev je bilo ubitih.

Vodstvo belgijske delavske stranke je odobrilo mirovno pogodbo z Nemčijo z vsemi glasovi proti trem.

Pojaki premagali ukrajinske boljševiške čete. Poljska uradna poročila javljajo, da so poljske čete osvojile vzhodno Galicijo iz oblasti ukrajinskih boljševiških čet. Poljaki so si osvojili velikanski vojni plen.

Zavezniške čete v Šleziji. Mirovna konferenca je sklenila odposlati v Šlezijo zavezniško armado, da vzdržuje tam red in mir in prepreči, da pride do bojev med Poljaki in Nemci.

Delavski in vojaški sveti v Nemčiji so razpuščeni.

Ljudsko štetje v Nemčiji se vrši letos 8. novembra.

Dragocena svoboda. Ministrski tajnik dunajske vlade dr. Wiljem Winkler je izdal popolno statistiko padlih in umrlih vojakov bivše avstro-ogrske monarhije v svetovni vojni. Do konca leta 1917 je padlo ali vsled bolezni ali ran umrlo nad en in četrt milijona mož. Od posameznih narodov je padlih in umrlih vojakov v bivši avstrijski polovici od 1000 civilnega prebivalstva Nemcev 29-1, Slovencev 27-5, moravskih Čehoslovakov 26-7, Čehoslovakov iz Češke 22-5, Ukrajincev 21-5, Romunov 19-2, Italijanov, Ladincev in Furlanov 18-3, Srbohrvatov 17, Poljakov 16-2. Na Ogrskem: Madžarov in Nemcev 28, Slovakov 23-7, Romunov 23, Srbov 22-2, Rusinov 11-9.

Spomenik miru med narodi. Švedski socijalisti so izdali skupen oklic, da bi se postavil spomenik miru med narodi in narodnega bratstva. Spomenik naj predstavlja Jauresa in Liebknechta, ki pripadata različnim narodom in tudi različnim strujam socializma, ki pa sta oba bila enak boj za mir in bratstvo med narodi in ki sta oba za svoje ideje žrtvovala življenje.

Ženska volilna pravica na Francoskem odklonjena. Odbor senata je odklonil z devet proti trem glasovom članek zakonske osnove o ženski volilni pravici, ki ga je nedavno sprejela francoska zbornica. Ta odlok je povzročil veliko nezadovoljnost med ženskami. Liberalni politiki so začeli veliko akcijo za ženske politične pravice.

Angleško francosko zvezno pogodbo sta odobrili angleška poslanska zbornica in zbornica lordov. Tudi mirovno pogodbo z Nemčijo sta odobrili obe zbornici.

Nemška Avstrija zahteva revizijo mirovne pogodbe. V dunajskem parlamentu so izjavile vse stranke, da so pogoji mirovne pogodbe za Nemško Avstrijo neizvedljivi, ker izgubi Nemška Avstrija na ta način svojo samostojnost in postane gospodarska kolonija entente. Vsi dunajski listi, kot glasila posameznih strank, zahtevajo revizijo mirovne pogodbe.

Črnci v Ameriki zahtevajo popolno enakopravnost. V Chicagu so nastali nemiri, v katerih sta bila ubita dva črnce, več kot petdeset belokožcev in črncev pa je bilo ranjenih. Plemenska stavka v Ameriki je dosegla višek.

Mackensen še vedno interniran. Mackensenova armada je še vedno internirana v južnoogrskem mestu Futak, kjer je posebno Mackensen strogo zastražen.

Nemci internirali 4000 Poljakov. Nemci so odpeljali iz Gornje Šlezije okoli 4000 Poljakov v notranjost Nemčije, da se ne bodo mogli udeležiti ljudskega glasovanja.

Pokroviteljstvo nad Palestino prevzamejo po soglasni izjavi prebivalstva v Palestini Združene države. V slučaju, da bi Amerika odklonila pokroviteljstvo, se zaprosi Angleška.

Tedenske vesti.

— **Veliki učiteljski kongres** se vrši 6., 7. in 8. t. m. v Beogradu. Na kongresu se bo razpravljalo o organizaciji vseh učiteljev brez ozira na vero v enotno društvo.

— **Italijanska žrtve.** Finančni nadpaznik Ivan Kobler iz Cerknice je bil pri izvrševanju svoje službe zadet od italijanske krogle v razdalji 200 m. Prepeljali so ga v ljubljansko garnizijsko bolnišnico, ker je med operacijo umrl. Rani se je pridružil krvno zastrupljenje, ker je bil zadet od dum-dum krogle.

— **Korupcija v naši državi** je vedno večja. „Narodna Obrana“ poroča sledeče: Feliks Kraus, brat narodnega poslanca dr. Ivana Krausa, ki je pred prevratom stalno živel na Dunaju, je dobil po posredovanju svojega brata izvoznno dovoljenje za 30 vagonov moke na Dunaj za tamkajšnje francosko misijo. Feliks Kraus je bil te dni v Osijeku in nadzoroval nakladanje „svojega“ blaga. 30 vagonov moke je šlo res na Dunaj, a 10 vagonov moke je pridržal zase, da napravi ž njimi na Dunaju poseben kšeft. Ker so cene moke na Dunaju zelo visoke, si lahko vsak predstavlja, koliko je pri tem zaslužil ta najnovejši jugoslovanski rodoljub.

— **Smrtne obsodbe v Mariboru.** Preki sod v Mariboru je obsodil radi pobune moštva v boljševiškem duhu dragonca Adolfa Podgubevška iz Loč pri Konjicah in pešca invalida Karla Toblaka iz ptujske okolice na smrt, dragonca Jakoba Turka iz brežiške okolice pa na 10 let težke ječe, ker še ni dopolnil 20. leto. Smrtna obsodba se je izvršila 29. t. m. ob 8. uri na dvorišču topniške vojašnice. Obsojence so ustrelili vojniki pobujenih oddelkov.

— **Odpuščen in izgnani hujšakči.** Radi hujškanja proti državni oblasti so bili odpuščen iz službe in izgnani iz naše države sledeči vslužbeni v delavnicah južne železnice v Mariboru: uradnika Hartinger in Jelinek, ključavničarja Petelinschegg in Famernegg, strugar Satzinger in vratar Hein.

— **Krvahe posledice pijančevanja.** Na Jesenicah v gostilni pri Komarju v občini St. Rupert, je minulo nedeljo popivalo več fantov, večinoma premogarskih delavcev iz Krmela. Ker jim gostilničar zvečer ni hotel dati več pijače, so ga pretepli, nakar je gostilničar v silobranu zagrabil samokres in usmrtil enega fanta tri druge pa težko ranil. Orožniki so nasilneže prijeli in izročili sodišču.

— **Trgovinski nadzorovalni uradi.** Ministrstvo za trgovino je ustanovila nove inspekcije v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu. Ti uradi bodo imeli nalogo kontrolirati trgovino in delovanje denarnih zavodov v posameznih pokrajinah.

— **Organizacija gozdnih uprav.** Ministrstvo za šumo in rudarstvo je izdelalo zakonski načrt o organizaciji gozdnih uprav za celo državo, na podlagi katerega bodo doslej izvrševale svoje dolžnosti okrajne in okrožne gozdarske uprave.

— **Vplačevanje pristojbin na železnicah.** Ministrstvo za železnice je izdalo naredbo na vsa železniška ravnateljstva, da se v bodoče vplačevanje vseh pristojbin mora izvršiti samo v kronah, ki so jasno žigosane. Ta naredba se utemeljuje z dejstvom, ker je v zadnjem času v prometu veliko število bankovcev iz Avstrije in Madžarske. To je že vse dobro in prav, toda kam naj se obrne ubogo ljudstvo, ki dobi bankovec, ki niso jasno žigosani?

— **Nalezljive bolezni** se vedno bolj širijo, ker primanjkuje zdravnikov in zdravil.

— **Velika železniška nesreča.** Na postaji Radenci pri Radgoni se je zgodila 29. m. m. velika železniška nesreča. Osební vlak iz Ljutomera je s 10-

čil s tira, nakar so se prevrnili 4 vagoni. Več civilistov in vojakov je ranjenih. Vzrok nesreče še ni znan.

— **Državne zastave in zvečano-nosti.** Ministrski svet je izdal naredbo, da se mora ob svečanostih na vseh javnih državnih poslopih, kjer imajo svoje sedeže civilne in vojaške oblasti, izobesiti izključno le državna — modra — bela — rdeča — zastava. Ta naredba velja za celo državo.

— **Beguncem.** Begunski sosvet v Ljubljani naznanja, da bo uspehe svojega posredovanja pri merodajnih oblastih objavljati potom časopisja.

— **Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ljubljano in okolico.** Delo iščejo: Pisarniške moči (643), trgovski sodrudniki in sodrudnice (224), pisarniških in uradnih slug (218), služkinje in kuharice (185), natakariji, natakarike, peki, mlinarji, mesarji, dninarji, dninarice, hišniki, poljski in tovarniški delavci in delavke, strojni ključavničarji, mehaniki, elektrotehniki, monterji, šivilje, mizarji, sedlarji, strojniki, kurjači itd. Delo je na razpolago: služkinjam (119), težakom, hlapcem (101), poljskim in vinogradniškim delavcem in delavkam, pletarjem in pomožnim delavcem, mizarjem, zidarjem, tovarniškim delavcem, slikarjem, usnarjem, žagarjem itd.

— **Število slovenskih žolskih otrok v Trstu** znaša nad 10.000.

— **Rekvizicija žita v Nemški Avstriji.** Deželna vlada v Gradcu je predpisala obmejnim občinam proti Jugoslaviji, da morajo oddati velike množine žita v Gradcu.

— **Italijansko-nemška trgovina.** Med Nemčijo in Italijo je dovoljen zopet trgovski promet.

— **Stavka v Italiji.** Kovinarji v Milanu so stopili v stavko, ker niso bile izpolnjene njihove zahteve po zvišanju in določitvi minimalne meзде. Število stavkajočih znaša okoli 30.000. V Bergamu pa stavka 50.000 tkaleev, ker se jim niso zvišale delavske podpore.

— **Pomanjkanje premoga v Italiji** je veliko. Železnice in mornarica imajo premoga samo za 14 dni. Položaj je resen.

— **Velikprimankljaj italijanskih železnic.** Letošnji primankljaj italijanskih državnih železnic znaša 500 milijonov lir kljub povišanju tarifov.

— **Stavka ameriških mornarjev** končana. Mornarji so izjavili, da se zadovoljujejo z dovoljenim poviškom in za sedaj odstopajo od zahteve po osemurnem delavniku.

— **Od 53 potopljenih nemških ladij** v Scapa-Flowu so dvignili že 21. Angleži upajo, da dvignejo tudi Hindenburga, dočim so ostale ladje izgubljene.

— **Kolera** se je začela širiti na Turškem.

Narodno socijalna Zveza.

Seja upravnega odbora N. S. Z. se vrši v nedeljo dne 10. avgusta točno ob 2. uri popodne v Narodnem domu. Tovariše zastopnike podružnic opozarjamo, da se seje prav zanesljivo udeležijo.

Strokovnim tajnikom N. S. Z. je imenovan tovariš Tone Brandner bivši dolgoletni tajnik N. D. O. v Trstu. Pozdravljamo našega bojevnika za koristi slovenskega delavca trpina.

Skupina mesarskih pomočnikov v Ljubljani. V soboto 26. julija ob 8. uri zvečer se je vršilo zborovanje mesarskih pomočnikov v prostorih v gostilni Meze na Radeckega cesti. Zborovanje je otvoril tovariš Ludovik Pust. Omenja, kako se naše mesarske pomočnike izrablja, koliko je brezposelnih, kako slabe plače dobivajo, medtem ko se tuje nastavlja in se jih tudi veliko bolje plačuje. Dostikrat so mesarski pomočniki navadni hlapci, ker jih razni gospodarji izrabljajo za navadna hlapčevska dela. Sploh so nastale razmere, katerih ne moremo več prenašati in ako hočemo, da se vse krivice odpravijo, je potrebna trdna in močna organizacija. Predsednik N. S. Z. tovariš Juvan razpravlja o potrebni strokovne organizacije. Tudi mesarski pomočniki se morajo osvoboditi suženjstva. Opravičene zahteve bo N. S. Z. na merodajnih mestih vedno zastopala, v korist ljubljanskih pomočnikov. Pozivlja vse ljubljanske in oko-

liške pomočnike, da se strnejo v močno organizacijo pod okriljem N. S. Z. Tovariš Simončič je istotoko v daljšem govoru pozivljati navzoče k slogi. Mesarski pomočniki si morajo v močni organizaciji zasigurati boljše socialne pozicije ter si potom iste preskrbeti boljše bodočnost. Navzoči so izvajanjem zastopnikov N. S. Z. z zanimanjem sledili in glasno pritrdjevali. Sklene se ustanoviti skupino mesarskih pomočnikov N. S. Z. in se je izvolil sledeči odbor: predsednik, Pust Ludovik; podpredsednik, Gregorin Jakob; tajnik, Anton Sagmeister; blagajnik, Osener Ivan; odborniki: Škrajner Anton, Zalar Franc, Jager Albin, Golob Franc, Dimnik Ivan, Centa Alojzij; pregledovalca računov: Bizilj Anton, Mrežar Alojzij. Govorila je še več tovarišev, ki so povedali, kako krivično se postopa z mesarskimi pomočniki. Sprejme se sledeča resolucija: Med mesarskimi pomočniki v Ljubljani vlada velika brezposelnost. Do 50 mesarskih pomočnikov je brez služba in s tem vrženih v največje pomanjkanje. Vnovčevalnica za živino ima večjo število tujih državljanov mesarskih pomočnikov zaposlenih v svoji prekajevalnici. Naši pridni in zmožni delavci so brez službe, dočim tujcem daje deželna vlada zaslužiti lepe denarje. Deželno vlado zato pozivljamo, da pri Vnočevalnici za živino zamenja tuje delavstvo z domačim. Tovariš predsednik Pust pozivlja vse navzoče na skupno delo in zaključni prav lepo uspelo prvo zborovanje ljubljanskih mesarskih pomočnikov.

Dopisi.

Domžale. V nedeljo 27. julija so sklicali socijalni-demokratje shod v Domžalah. Shod je bil precej dobro obiskan, goto zato, ker se naši internacionalisti niso upali z barvo na dan in so vabili na shod pod krinko „naše stroke“. Na shodu sta govorila dva sodruga iz Ljubljane in priznala, da socijalno-demokratje delavstvo samo hujškajo, ter izrabljajo za njih politično internacijo. Seveda sta tudi agitirala za boljševike in komuniste. Trdila sta, da so slovenski delavci zanič, da kakega boljšega dela slovenski delavci opravljati ne more, ker ga ne zna in da moramo imeti razne nemške in druge tujerodne ljudi v naših službah. Na shodu je govoril tudi predsednik N. S. Z. tovariš Juvan, ki je pozivljati delavstvo, da se organizira, ker brez organizacije je vsak uspeh izključen. Vendar naj delavci dobro premislijo in se prepričajo, katera organizacija ima res namen zastopati koristi naših slovenskih delavcev. Omenja dalje, da socijalni-demokratje samo izrabljajo našega delavca za njih politične namene in da je bil štrajk 20. in 21. julija čisto navaden političen in boljševiški humbug. Oba sodruga sta bila precej v strahu za svoj „uspeh“, zato sta hitro zaključila zborovanje. Socijalnim-demokratom priporočamo, da pošiljajo na shode ljudi, ki bodo vsaj zmožni slovenskega jezika, ker tako mrcvariti slovensčino, kot jo je prvi govornik, vendar ne gre.

— **Bled.** Pri nas imamo vse polno letoviščarjev. Kaj se to pravi, čutimo posebno mi delavci. Živila so vsak dan dražje. Mleko se plačuje po 3 krone liter, dočim kupuje hotel Walnar jajca po K 1.40. Delavci smo upali na boljše čase. Prišli smo pa do prepričanja, da so še vedno stare razmere, ko živi dobro edinole vojni dobičkar, katerih imamo na Bledu vse polno. Zaslužimo res nekoliko boljše, toda kdo bo prenesel vso to draginjo. Vlado bo morala za neimovite sloje na Bledu gotovo nekaj ukreniti. Tako ne more iti dalje. Da bi nam pomagala občinska aprovizacija, smo popolnoma obupali. V vodstvu aprovizacije so popolnoma nezmožni ljudje, katerim je zelo mala skrb stradajočee delavstvo. Zato je zadnji čas, da se vlada zgane in napravi konec neznošnim življenjskim razmeram.

Narodno gospodarstvo.

Tovarna Hkerja osnuje v Osijeku slovenska agrarna hranilnica.

Ponarejeni bankovci. Avstro-ogrska banka javlja, da so vsi eno in dvokronski bankovci, katerih serija ima število 7000 in čez ponarejeni. Ti bankovci se ob izmenjavi kron v dinarje ne bodo zamenjavali.

Izplačevanje hranilnih vlog. Na Hrvaškem je podaljšana do 22. avgusta svoječasnno izdano naredba, da denarui zavodi ne smejo posameznim vložnikom izplačati naenkrat več kot 5000 kron.

Cene italijanskega kolonialnega blaga so se precej zvišale. V Zagrebu se kupujejo in prodajajo na debelo kava, riž, drožje i. t. d.

Manufakturno blago iz Italije se v kljub prostem uvozu ne uvaža, ker bi bilo predrago. Italijanski trgovci namreč zahtevajo za eno liro K 450 in več.

Budoči trgovski odnosi med Čehoslovaško in Italijo. Iz Pariza poročajo, da je imel Tittoni dolgo konferenco z dr. Benešem o bodočih trgovskih odnosih Italije in Čehoslovaške. Čehi zahtevajo, da jim dovoli Italija pravice na italijanskih železnicah in pristaniščih, kakor jih ima Švica. Benetka in Trst sta naravni pristanišči za čehoslovaški izvoz.

Vprašanje agrarne reforme se rešuje seveda po demokratičnih načelih kapitalističnih strank, ki nimajo nobene volje, da bi se končnoveljavno rešilo v zadovoljnost ubožnega kmečkega stanu in drugih, ki pridejo v poštev pri razdelitvi veleposestev. Kakor povsod, kjer gre za interese proletarijata, tako nimajo tudi v tem vprašanju kapitalistične stranke nobenega smisla za uresničenje danih obljub. Dokler ne pride naš mali

človek do politične moči, tako dolgo ne sme pričakovati izboljšanja svojega življenjskega položaja.

Zakon o obdačenju vojnih dobičkov, ki bo veljal za celo državo, se nahaja že na dnevnem redu narodnega predstavništva.

Usoda naših zadrug v zaselenem ozemlju. V mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo so si Italijani zagotovili sklepati o usodi naših zadrug in podjetij, ker se bodo iste smatrale le tedaj za italijanske juridične osebe, če jih prizna italijanska upravna ali sodna oblast.

Sila kola lomí. Ministrstvo za agrarno reformo je izdelalo načrt, da se izbršejo iz zemljiških knjig lastninske pravice begov na zemljiških kmetov. Tudi je izdelana naredba, ki prepoveduje prenos zemljišč velikih posestev. Ta prepoved se mora vpisati tudi v zemljiške knjige. Od načrtov do uresničenja je pri birokratih dolga, včasih celo večna pot!

Razno.

Prisilno posojilo v Nemčiji. Nemška vlada namerava zopet razpisati prisilno posojilo 200 milijard mark z nizko obrestno mero.

V štirih dneh iz Evrope v Ameriko. Iz Washingtona poročajo, da namerava zgraditi Amerika oceanske par-

nike, dolge po 1000 čevljev in s hitrostjo po 30 vozljev, ki bodo prevozili Atlantski ocean v štirih dneh. Ti parniki bodo tako zgrajeni, da bodo v vojni lahko služili kot torpedni lovcí.

2000 samomorov v Ameriki. V zadnjih šestih mesecih se je izvršilo v Združenih državah 2000 samomorov. V Ameriki je postal samomor moderen!

Umorjen duhovnik. V južnoitalijanski pokrajini Kalabriji so poklicali domačega duhovnika k smrti postelji neke deklice. Ko je duhovnik izpovedoval deklico, se mu je približal brat deklice in sprožil nanj tri strele iz samokresa. Duhovnik je bil na mestu mrtev. Vzrok umora je nepojasnen.

Žena izvoljena za župana. V Vedonicah na Češkem so izvolili gospo Ano Matoušek za mestnega župana, ki pripada socijalno-demokratski stranki.

Vojna in draginja. Statistično društvo v Bernu je izdalo podatke o podražanju življenjskih potrebščin vsled vojne. Tako se je podražilo življenje v Italiji za 481%, v Franciji za 368%, v Švici za 257%, Na Angleškem za 240%, v Združenih državah za 200%. Kakšne so pri nas življenjske razmere z oziroma draginja, ve pač vsak sam.

Nacionalizacija rudnikov na Angleškem. Angleški trgovinski minister je izjavil, da je glavni vzrok krize o rudarski industiji padanje produkcije

vsled znižanega delovnega časa in visokih plač. Delavci delajo samo tri ali štiri dni v tednu in zahtevajo takojšnjo nacionalizacijo rudnikov ter sodelovanje delavstva v upravi industrije. Delavski voditelji so izjavili, da delavci zato ne delajo pridno, ker se vlada noče odločiti za nacionalizacijo. Če vlade ne ugodí delavskim zahtevam, izbruhne generalni štrajk.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Ivan Tavčar.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Vabilo na naročbo.

„Narodni Socijalist“

zastopa vse socijalne, gospodarske in politične zahteve in pravice narodnega delavstva, sploh vseh onih, ki živijo od dela svojih rok oziroma svojih misli. „Narodni Socijalist“ bo zastopal socijalno pravičnost in enakost vseh svobodnih državljanov brez razlike.

Uredništvo je v Ljubljani, Narodni dom, I. nadstropje (v prostorih Narodne Socijalne Zveze).

Naročnina za leto znaša K 16.—, za pol leta K 8.—, za četrt leta 4 K in za en mesec K 150.

Upravništvo „Narodnega Socijalista“ je v Ljubljani, Marijin trg 8.

Prva Jugoslovanska zaloga vseh živil na debelo za Kranjsko v Ljubljani

Ljudevit Jakovlić
Rimska cesta 19

priporoča svojo bogato zalogo živil vsem delavskim konsum. društvom in sl. občinstvu.

BALKAN trgovska, špedicijska in komisijska deln. družba

Podružnica v Ljubljani. — Akcijska glavica K 1.500.000. Špedicija vsakega blaga. — Vskladiščenje. — Zaccarinanja. — Reekspedicija. — Prevažanje pohištva.

Lastnica I. ljubljanskega skladišča

KRISPER & TOMAŽIČ

Direktna zveza s progo juž. železnice. — Tel. št. 100.

Pravi firnež

v priznani najboljši in zanesljivi kakovosti.

Use vrste barv, barve za oblake, suhih in oljnatih, mavac (Gips), mastanec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinaj, steklarski in mizarški klij, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima še vedno v zalogi turška

A. Zankl, sinovi

Ljubljana.

Ceniki se za časa vojske ne razpošiljajo.

ING. Dr. MIROSLAV KASAL

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije. 933

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženerske stroke.

Tehniška mnenja — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

V Ljubljano potajočemu občinstvu se priporoča restavracija v Prešernovi ul. 9.

Drago vam plačam

lepo, suho

lipovo cvetje!

zbrinjate ga in javite, koje množino ga imate. Vreče vam pošljem in prevzamam blago proti povzetju. Vinko Vabič, Zalec pri Celju. Ponudbe trgovcev prosim le z navedbo cen!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog . . . . . K 80.000.000
in rezervnega zaklada . . . . . „ 2.500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

PISARNA

tvrdke R. BUNC in drug

se nahaja na

Marije Terezije cesti

št. 7

v Ljubljani.

Jadranska banka

Delniška glavica: K 30.000.000.—, Rezerva nad K 10.000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj.

Brzovjavni naslov: Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek: plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd. **Izdaja:** čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjume: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.